

LØRDAG PORTRETET

Tekst: Torkil Emberland
Foto: Yngve Olsen Sæbbe

Han ser knapt publikum og er allergisk mot gitarer. Men Ketil Stokkan gir seg aldri.

VI STÅR PÅ TRAPPA til en koselig enebolig med sprossevinduer, innerst i et småborgerlig byggefelt med vel-frisererte plener. Seks sykler i fallende rammehøyde står vaglet opp i en innkjørsel med strøken shingel. Det er ikke tegn til liv. Vi har trykket lenge og vel på dørklokka uten respons. Mannen bak «Vent, ikkje legg på» tar ikke engang telefonen.

Men døra er åpen.

– HALLO?

Roffaveien i Nordkjosbotn huser åpenbart en avviker. Det er ubestridt rock'n'roll å sove til kvart på elleve på en tirsdag.

– Høøø? Ja, kommer!

Ketil Stokkan tasser ut av soverommet mens han knepper på seg en svart skjorte. Vi registrerer at den matcher trusa.

Frem til årsskiftet var han en respektabel lærer som hisset seg opp om foreldrene ikke sørget for at ungene innfant seg på Storsteinnes skole i rimelig tid. Så sa han opp jobben for å være fulltidsmusiker og lage plate. I en alder av 55 år.

Han kommer bærende på to Statoil-kopper, og myser mot oss bak en bustete lugg.

– Jeg har lagt til meg uvaner. Satt oppe til langt på natt med konjakk. Her er kopper. Der er studioet.

KETIL STOKKAN HAR BLITT garasjerocker. Et massivt trommesett tar opp plassen der det burde stått en bil. Vi følger tykke mikrofonkabler opp en trapp der gullplater glitrer som vegglamper og vitner om en 35 år lang karriere. Popstjerne med puddelsveis og pastellfarger i Zoo. Grand Prix-artist med permanent og pornobart. Langhåret bluesmann. Og sannelig fantes det også gullkassetter. Slik endte «Sylfest Strutle på reisefot» på veggen.

– Skoene av!

Tærne synker ned i et orientalsk teppe. Garasjehemsen til Stokkan er tidenes gutterom. Det er dataskjermer, tangenter, dyre høyttalere og Beyerdynamic hodetelefoner fra vegg til tak. Åtte gitarer er vaglet opp på stativ.

– Det er voksen gitarlyd. 3700 watt i denne boksen.

Under det håndbygde gitaranlegget står et digert pedalbrett. Her skrur han til signaturlyden, hvor hver tone blir et kor av gitarer. Lydsporet til to generasjoner nordlendinger som har kjønnsmodnet til «Evig ung» og «Farlig fin».

HAN FINNER FROKOST. To havrekjeks og pulverkaffe.

– Jeg bor nesten her for tiden. Ungene kommer oppom og hilser av og til. Jeg glemmer å spise.

Han vekker den svære Macen opp fra dvalen og klikker frem låta han jobbet med i natt, uten mer eder og galle enn høyst nødvendig.

– Jeg er blitt så bra lydtekniker at det er nifst. Klipper det i småbiter. Limer det sammen.

Og sender dem ned til mikser Svein Dag Hauge. Den gamle Lava-gitaristen har jobbet med Stokkan gjennom et kvart århundre. De vet hvor de har hverandre.

– Så skreller han bort alt, legger på et gitarspor og sender den tilbake. Han mener jeg bør lage en gitarplate. Men jeg har én låt som trenger noe mer. Denne er helt spesiell.

Han henter fram tittelsporet «Ta mæ». Stokkan stirrer stille inn i de ubegripelige fargeblokkene på skjermen mens musikken fyller rommet. Han smiler og nikker for seg selv, som om han hørte den for første gang. Det er en sang om voksen kjærlighet, hår som gråner, syn som svikter og dager som går mot høst.

– Dette er juvelen på plata. Jeg tror aldri jeg har skrevet en sånn ballade før. Det ligger mye arbeid bak.

«TA MÆ» BLE UROPPFØRT på tomta her i 2008, da han giftet seg med sin Anki etter mange år som samboere. Men først måtte han svelge noen kameler, den største er kanskje at han sitter i en garasje i Balsfjord.

– Jeg kan ikke bo alene. En fri fugl har også et rede.

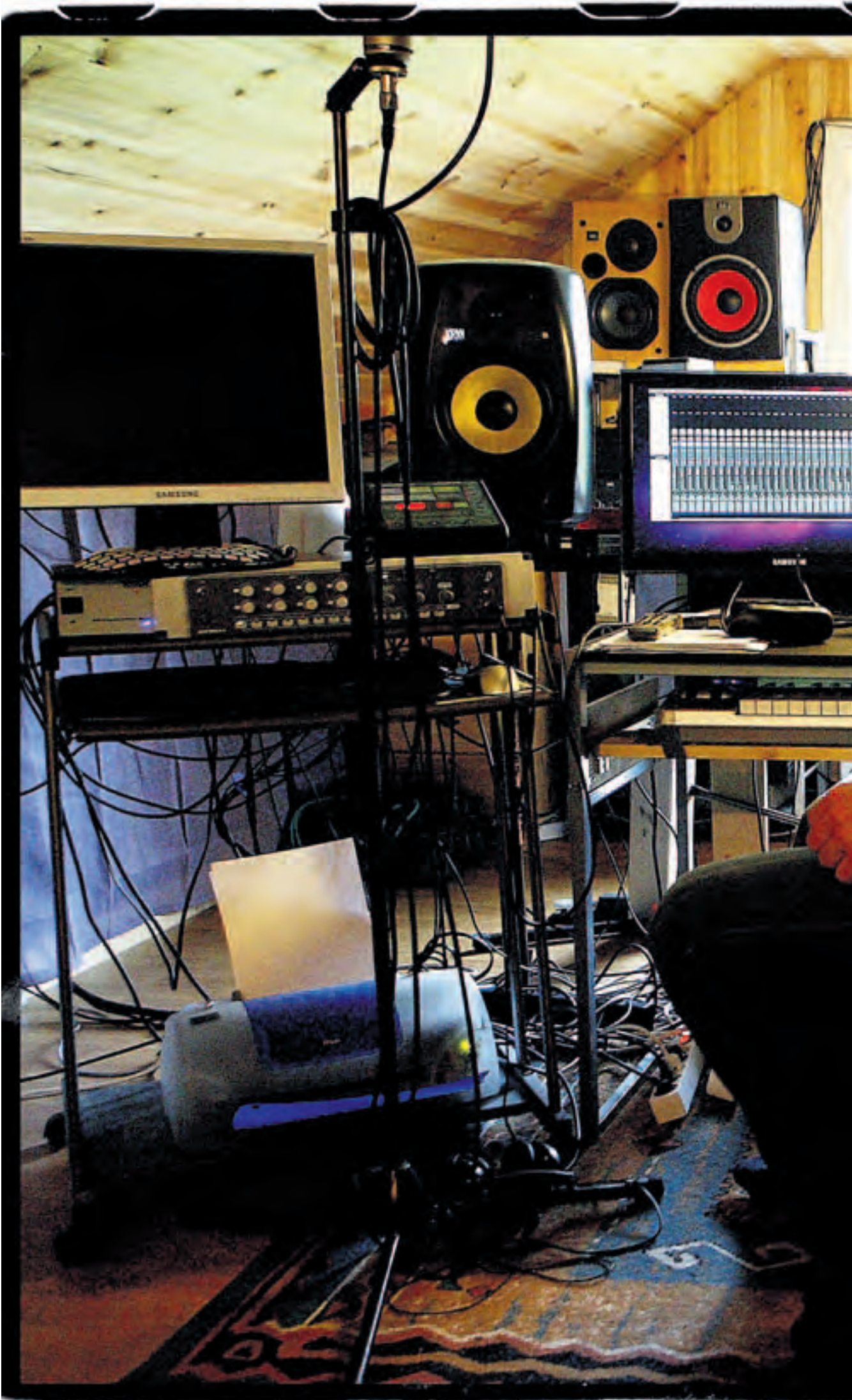
Etter en opprivende skilsmisse levde Stokkan i troen på at han hadde gjort en alle tiders jobb med å bygge et nytt rede i hjembyen Harstad.

– Vi hadde hver vår unge og fikk to sønner på rappen. Jeg stortrivdes i lærerjobben. Reiste og spilte i helgene.

Det var da hun ringte fra Nordkjosbotn og fortalte at hun hadde fått jobb her.

– Det var ganske brutalt. Men hun hadde jo alltid stilt opp for meg. Jeg var knapt hjemme. Da var det min tur. Hun har masse familie her.

Garasjero

MIDT I MUSIKKEN: Ketil Stokkan produserer sin nye plate fra hemsens på gaasjen.

ckeren

FAKTA

Navn: Ketil Stokkan

Alder: 55 år

Sivilstatus: Gift med Ann-Cathrin Ellburg, to felles barn og ett hver for seg.

Yrke: Musiker og inntil nylig lærer.

Utdannelse: Adjunkt.

Aktuell: Har gitt ut to singler fra platen «Ta Mæ» som kommer i august. Det er hans første soloplate siden «Ekte mannfolk» fra 1985

« Når jeg først har fått nøkkelen til hotellrommet, gir folk i senga da jeg kom opp på rommet. Jeg husker jeg

GITARER: Eldstesønnen fikk tre gitarer i forskudd på av. Nå rustet Stokkan opp utstyrsparken før han skal ut på turné. Den sølvblanke saken bak ryggen hans er den eneste av sitt slag i verden. – Den er pensjonen min.

« STOKKAN OPPDAGER AT kameraet peker på ham, og får det travelt med å skifte til gule rocke-briller. De er ikke bare til pynt.

– Jeg liker å stå på ski, og oppdaget at jeg fikk bedre kontrast med gule skibriller. Så jeg fikk laget disse. De er til og med progressive, siden jeg er lærer.

Han har minus ni i syn og grønn stær. I fjor var han askefast i Roma mens øyene ble verre og verre.

– Jeg var så sjuk! Da jeg kom meg opp bar det rett på UNN. De skar opp begge øynene.

Det kan være en utfordring på mørke scenegulv. Men han har lang trening. Det var verre da han utviklet gitarallergi.

– Jeg tåler ikke nikkel. Og det er nikkel i alle gitarer. Bortsett fra denne.

Han reiser seg og drar noen riff på sin sølvfargede Parker.

– En komma åtte kilo. Det er prototyp, den eneste i verden siden de ikke klarte å reproducere fargen.

HELT SIDEN HAN IAGET sin første gitar av en gjerdeplanke og papp for å mime til Stones har veien vært staket ut. Han skulle bli artist. Det startet med dokketeater i sjåen. Da den første spillejobben var i boks ville alle bli gitarister. Stokkan havnet bak trommesettet.

– Men så spilte de ikke slik jeg ville ha det. Så jeg måtte bare lære meg å spille selv. Kjøpte en hjemmelaget gitar til hundre kroner og slåss med stålstringene så jeg blødde. Det var viktig å kunne litt for å komme inn i varmen hos de store gutta.

Moren sponset mikrofon da ingen andre turte å synge. Fra henne fikk han også talentet for å sette sammen ord til tekster. Eva Stokkan ga ut flere diktsamlinger.

– Vi var tvillingsjeler. Og klassekamerater på videregående.

– Var det en belastning i russetida?

– Hun ga meg en flaske vodka og sendte meg ut.

EGENTLIG SKULLE HAN gå musikklinja.

– Pappa hentet meg etter nakkесkinnet og kastet meg inn på økonomisk gymnastikk.

Nå sender han selv sønnen sørover for å gå musikk, dans og drama.

– Han får tre gitarer med seg.

Stokkan vet bedre enn å holde igjen en ungdom som har be-

stemt seg. Selv gjorde han akkurat nok ærlig arbeid til å holde seg med gitarstrenger mens han og bandet Nexus humpet rundt på veiene. Med løfte om platekontrakt fra en lokal klesforhandler i lomma reiste han til Stokmarknes og skrev seg inn i musikkhistorien. Stokkan blir litt streng når fotografen antyder at de nye låtene høres ut som Zoo.

– Det høres ut som Stokkan. Jeg skrev ni av ti låter i Zoo.

De første platene var på engelsk. Han var lynforbannet da plateselskapet forlangte norske tekster.

– Så skrev jeg «Æ bryr mæ litt». Det gikk seg til. Men det er et vanskelig håndverk, og et vanskelig språk. Må unngå i-ene og y-ene, finne ord med lyd i seg. Det var aldri snakk om å gjøre annet enn nordnorsk, det har mer saft i seg.

HITLÅTENE KOM SOM PERLER på en snor. Zoo ga ut fire gullplater på rad og var popstjerner så store som de kunne bli i Norge.

– Vi hadde 270 reisedager i året, ikke noe privatliv. Det er bare ett av sju ekteskap igjen.

– Samler du fortsatt på hotellnøkler?

– Når jeg først har fått nøkkelen til hotellrommet, gir jeg den ikke fra meg. Det lå jo kvinnfolk i senga da jeg kom opp på rommet. Jeg husker jeg heiv ut ei naken dame i Bodø.

– Og problemet var?

– Jeg ville nå helst velge selv.

HAN SKULLE EGENTLIG sittede her og puslet med en ny Zoo-plate. I tre lange år maste han på bandet for å få dem samlet i studio.

– Jeg har ventet og ventet. Sverri har fått seg unge nummer åtte, Rudi har funnet seg kvinnfolk med unger i Drammen. De befolker verden og har ikke tid til noe. Jeg hadde noe krutt som måtte brennes, og det måtte brennes nå.

Han hadde kontrakt med Audun Tylden, som gikk hen og døde.

– Tore Hansen viste meg hvordan jeg kunne danne mitt eget selskap. Så gjorde jeg det.

Han er i en bransje på kanten av stupet.

– Det er bare én plateforretning igjen i Nord-Norge.

– Hvorfor gidder du?

– Fordi jeg må. Og vi har et publikum på konsertene. Tore og jeg skal på turné denne sommeren, og er fullbooket. Vi har et pu-

blikum som har vokst opp sammen med oss, og vi står aleine på trappa fordi de andre er borte. Det er en hel generasjon artister som forsvinner.

STOKKAN HAR HOLDT DET GÅENDE. Helger og lange lærerferier har han fartet land og strand rundt og holdt publikum varmt.

– Den største tilfredsstillelsen er når du står på scenen og får full allsang fra første refrenget. Da trives jeg.

Ved siden av «Super Hits of the Eighties» og hyllemeter med gitarbøker står sirlige permer med regnskap for en hel liten skog av duoer og bandkonstellasjoner han farter rundt med.

– I mai avsluttet jeg regnskapet for tolv mann. Du må ha ordne i papirene i denne bransjen.

Musikerkollegene forteller om hvordan han dro opp meterhøye rettekunker mellom spillejobbene. Om fergeturen trakk i langdrag, ga han seg i kast med en av sine ufullendte romaner. Men det bikket over da han skulle lage plate på kveldstid og være

TI KJAPPE

■ **Hvem er ditt største forbilde?** Paul Rodgers. Han synger så fint.

■ **Flink til?** Small talk.

■ **Ikke så flink til?** Det jeg har bestemt meg for å ikke være flink på. Mekke bil interesserer meg midt på ryggen.

■ **Hører:** Mye power blues, jeg er sånn fan av Joe Bonamassa.

■ **Leser:** Dan Brown liker jeg godt.

■ **Spiser:** Orientalisk mat, indisk og kinesisk. Ungene er ikke glad i fisk, så når jeg er ute og reiser spiser bestiller jeg boknafisk, tunge og greier.

■ **Drikker:** Rødvinn.

■ **Hva gjør deg glad?** Når andre folk som står på får ting til.

■ **Hva gjør deg sint?** Overgrep av alle slag.

■ **Hva kan du ikke klare deg uten?** Anki og ungene. De har gjort meg uselvisk. Jeg var altfor opptatt av meg selv før.

jeg den ikke fra meg. Det lå jo kvinn- heiv ut ei naken dame i Bodø.

ZOO: De var blant landets største popstjerner og har solgt 200.000 plater.

GREAT GARLIC GIRLS: Alle syntes det var en dårlig idé Nettopp derfor ville han ha med Great Garlic Girls i Grand Prix.

GODT GIFT: Ketil Stokkan og Ann-Cathrin Ellburg giftet seg i fjor. Foto: Torgrim Rath Olsen

opplagt lærer på dagtid.

– Jeg gikk så sur og lei. Legen sa også stopp da blodtrykket var 200 over 110. Nå kan jeg spille tre helger i måneden og fortsatt få det til å gå rundt. Jeg stortrives.

STOKKAN HARTILPASSET seg den nye tid og sluppet to singler til nedlasting. Selve plateslippet må vente til august.

– Jeg er i midten av 50-årene og skal ut og konkurrere med 20-åringene på platemarkedet. Men det var en som spurte hva jeg var redd for, som var fyrsten av pop. Fyrsten! Ha, den var ny. Kanskje i Nord-Norge.

Han kan i alle fall dra tre hitlåter rett ut av ermet. Grand Prix-låtene er hentet opp av skuffen og spilt inn på nytt som bonusspor. Bonus også for Stokkan.

– Dermed eier jeg rettighetene igjen!

– «Romeo» ble vraket fra den forrige soloplaten di?

– Det var Svein Dag! Den er bæsj, gi den til Bobbysocks, sa han. Men den har så artig tekst, sa jeg. Da får du gi ut bok, sa han. Så ble det min største slager gjennom tidene. Du kan tro han har fått høre det.

Soloplaten «Ekte mannfolk» ble stang ut.

– Jeg har kanskje ikke helt timet ting. Jeg har gjort det jeg mente var riktig der og da. Publikum har ikke vært helt enige. «Ekte mannfolk» var en flott låt, men den var for lang for radio.

MEN STOKKAN SIKRET seg en stor plass i norsk Grand Prix-historie. Og enda større plass i Se&Hør.

– Jeg hadde ingen som hjalp meg, ingen som beskyttet meg så jeg kunne si nei til å delta på alt mulig. Så jeg snakket med journalistene. Jeg må bort, sa jeg, dere spiser meg opp. Så var jeg borte i fire år helt til sønnen min ble født. Det var herlig. Reiste rundt på klubber og MC-buler og spilte hver kveld.

«Fuck Grand Prix Tour» het det da han samlet gamlebandet Nexus og spilte tung blues.

– Kunne du sendt inn en låt igjen?

– I så fall måtte noen andre fremført den. Det er sjelden du får sånne Olsen Brothers. Nå er det slangemennesker i plastboller og gud vet hva. Og politiske låter er jo helt bannlyst.

HAN SKULLE BLITT Norges Bob Geldof. Ideen om en norsk artistduognad kom rekende i en sen kveldstime. I løpet av natta skrev

MOTORSYKKEL: Artisten som ung harstadværing. Snart skulle han bygge sin første gitar av papp og planer.

NOREGS HEITASTE: Ketil Stokkan føler seg ikke riktig påkledd uten gitaren.

han «Syng for Afrika».

– Ja, jo, jeg har den her. Det er ikke mange som har hørt den.

Stokkan finner fem låtene. Den er arrangert med flere stemmer. Her skulle Bjørø, Åge og Halvdan kommet inn. Men han synger alene. Initiativet ble kuppet av bransjefolk fra ytre venstreside som skjøv Stokkan ut i kulden og fikk skrevet ny sang. Han holdt kjeft og stilte i studio for å syng «Sammen for livet». Saken var viktigere enn egoet.

– Det var en forferdelig stygg sak, men jeg har lagt det bak meg.

ET KORS DINGLER i halsgropen.

– Gudstroen er viktig. Jeg er nok verdikonservativ i synet på familie og menneskeverd. Ellers er jeg liberal.

Stokkan betaler fortsatt kontingent til Odd Fellow, og har skrevet en rekke artikler i medlemsbladet. Fra tid til annen fyrer han også av leserbrev og kronikker i avisene der han kan finne på å kalle skolen kjernefamiliens dumpingplass.

– Jeg blir eitrengende forbanna når jeg ser ungdommene kaste matpakken til mamma i søppelkassa og gå på kiosken. De er et spill av foreldrene. Vi har det for godt. Jeg er ikke bedre, og skjønner bort mine. Men de skal oppføre seg på skolen, det er mitt ansvar.

Det betyr ikke at han har gitt opp jobben. Han tar fortsatt noen vikartimer.

– Jeg kan godt gå tilbake og være lærer. Ungene maser på meg. Men jeg må ha dette ut av kroppen først. Nå er jeg nesten i mål. Det er så artig.

HAN KOM MOTVILLIG. Nå er Stokkan fast i troen på at det går an å lage rock'n'roll i Nordkjosbotn.

– Flyplassen er bare en time unna. Det er ganske greit egentlig. Og så kan jeg sitte her, i et veikryss med åtte hundre innbyggere, og lage plate med hvem som helst i verden.

Musikerne på plata er spredt for alle vinder.

– Vi sender filene på nettet. Da jeg trengte en saksofon ringte jeg islendingen Einar Braga Bragason som jeg traff under Grand Prix i Jugoslavia. Svein Dag mente jeg kunne finne bedre saksofonister i Norge. Mulig det, sa jeg. Men kan de ordne meg spillejobb på Island?

LØRDAGS-QUIZ

- Hva heter kjæresten til tegneseriefiguren Skipper'n?
- Hvor kommer potetplanten fra?
- Hvilken engelsk fotballklubb blir kalt «The Gunners»?
- I hvilket land snakker man luganda?
- I hvilken film er Freddy Krueger en av hovedpersone-
- Hvilken vin har sitt opphav i omegnen av Jerez del la Frontera i Andalucía?
- Hvilken franskmann malte «Le Moulin de la Galette» i 1876, før han bosatte seg på Rivieraen, fikk leddgikt og måtte male med penselen bundet til armen?
- I hvilket stjernebilde inngår polarstjernen?
- Hvor mange spillere er det på et baseball-lag?
- Hvem spilte inn «To Catch a Thief» på de samme veiene hvor hun selv skulle dø 52 år gammel i en bilulykke?
- Hva er en andunge (i tillegg til en fugl)?
- I hvilken europeisk storby kommer avisa El País ut?
- Hvem fikk en hit med «Torn» og kom senere tilbake med albumet «Counting Down the Days»?
- Hvordan skriver man 100 med romertall?
- Hvilket stjernetegn tilhører du hvis du er født 3. februar?
- Hva er (kanskje den eneste) fordelen ved Schlatters sykdom?
- Hva er det egentlige mellomnavnet til fotballtreneren Egil Olsen?
- Hvor ligger New England?
- I hvilket program imponerte en av deltakerne hver gang med å kunne si «Kari Bremnes» på ti forskjellige måter?
- Hvilken tjeneste for mobiltelefoner ble lansert rundt årsskiftet 2002/2003?
- Hvilket a-ha-medlem komponerte musikk til James Bond-filmen «The Living Daylights» sammen med John Barry?
- Hvilket fengsel i Oslo ble i okupasjonsårene brukt av det tyske sikkerhetspolitiet for å forhøre dem som gjorde motstand?
- Hvem har skrevet både om Bridget Jones og Olivia Joules?
- Hvem lå i badekaret da han ropte «Eureka»?
- Hvilken rumensk turner var den første som oppnådde toppkarakteren 10 i OL?
- Hvilken hovedstad kalles iblant «Østersjøens Paris»?
- Hva er Dirty Harrys fulle navn?
- Hvem fikk i dåpen navnene Christian Fredrik Carl Georg Valdemar Axel, men tok et annet navn da han ble konge?
- Hvilket musikalsk geni, som ble født 1756, kunne spille både piano og fiolin med bind for øynene?
- Hvem oppdaget at verdenshavenes vannmasser trekkes mot midten av planeten?
- Hvilket parti ble stiftet i 1920 etter bøndernes misnøye med Venstre-regjeringen?
- Fra hvilken kjent musikal kommer sangene «Maria», «Tonight», «Somewhere» og «America»?
- Hvilket veldig vanlig tre heter Pinus silvestris på latin?
- Hvilket fotballag med hvit trøye og svart bukse har norsk rekord med 12 cupmesterskapsgull?
- Hvem har sommerresidens i Castel Gandolfo i Albanerfjellene?
- Hva het den siste svenske kongen som også var konge over Norge?
- Hva kalles runealfabetet?
- Ved hvilken temperatur formerer influensaviruset seg raskest?
- Hva slags suppe er en bouillabaisse?
- Hvilken russisk president skrev under på Kyoto-avtalen?
- Hva inneholder mest proteiner per hundre gram: fruktoghurt, egg eller servelat?
- Hvilken fotballspiller med tilnavnet Klippen har spilt flest landskamper for Norge?
- Hva heter USAs minste og tettest befolkede stat?
- I hvilken Hitchcock-film spiller James Stewart en fotograf i rullestol?
- Hvem var tuftekallen?

Spørsmålene er hentet fra Trivial Pursuit i samarbeid med Hasbro

1. Olivia	35. Paven	18. De seks nord-
2. Andrefjellene i Sør-Amerika	36. Oskar den	17. Roger
3. Arsenda	37. Furu	16. Symptomene
4. Luganda	38. Rhode Island	15. Vanmannen
5. «A Nightmare on Elm Street»	39. Rhodé Island	14. C
6. Sherry	40. «Vindu mot bakgården»	13. Natalie Im-
7. Auguste Re-	41. «Viddu mot bakgården»	12. Madrid
8. Lillebjørn	42. «Viddu mot bakgården»	11. En seilbåt
9. Ni	43. «Viddu mot bakgården»	10. Grace Kelly
10. Grace Kelly	44. «Viddu mot bakgården»	9. Ni
11. En seilbåt	45. En husnisse	8. Lillebjørn
12. Madrid		7. Auguste Re-
13. Natalie Im-		6. Sherry
14. C		5. «A Nightmare on Elm Street»
15. Vanmannen		4. Luganda
16. Symptomene		3. Arsenda
17. Roger		2. Andrefjellene i Sør-Amerika
18. De seks nord-		1. Olivia